

ΟΙ ΟΝΕΙΡΙΚΕΣ ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΕΝΟΣ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΧΡΟΝΟΥ...

(και η μεταφυσική γοητεία της ζωγραφικής του!)

Είναι μαθητής του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων. Αγαπά την επιστημονική έρευνα, την ιστορία, την αρχαιολογία, τη μουσική, αλλά το μεγάλο πάθος του είναι η ζωγραφική. Πολλά παιδιά ζωγραφίζουν, εδώ όμως έχουμε να κάνουμε με κάτι ολότελα διαφορετικό: Τόσο ο εσωτερικός κόσμος, από τον οποίο εκπηγάζουν τα έργα του, όσο και η αποτύπωσή του στο χαρτί, συνιστούν μια ιδιαιτερότητα με αξιοπρόσεκτα σταθερά χαρακτηριστικά.

Τα θέματά του: Πολιτείες με κάστρα, βουνά, λόφοι... Πολιτείες που τις δέρνουν τα κύματα, πολιτείες πάνω σε λόφους, σε κορυφές βουνών.... Βουνά πολλά οξυκόρυφα, βαλμένα το 'να πίσω απ' τ' άλλα... Σπίτια μικρά, κολλημένα το 'να με τ' άλλο, κλεισμένα μέσα σε ισχυρά κάστρα... Η ανθρώπινη παρουσία σπανίζει. Μόνο σμήνη πουλιών, κάτω από έναν ανελέητο, πολυάχτιδο ήλιο... Ένας κόσμος μυστηριώδης, βουβός, σαν χρόνου απολίθωμα - ό,τι απέμεινε από την μάταιη πάλη των ανθρώπων με τον χρόνο... Αναλογίζεται κανείς: Εδώ κάποτε ζούσαν άνθρωποι, τώρα πουθενά γέλιο παιδιού, χάρη γυναίκας, ίσκιος γέροντα... Τούτα τα ψηλά κάστρα, με τις σφαιλιστές καστόπορτες, τα 'κτισε μυρμηγκιά ανθρώπων και τα υπερασπίστηκαν στρατιές πολεμιστών... Ο "πανδαμάτωρ" χρόνος, σα να κατάπιε μονοστιγμής τους ανθρώπους, άφησε όμως, σαρκάζοντας, ανέγγιχτα τ' αποτυπώματα της περήφανης ματαιοπονίας τους!

Όπου υπάρχουν πολεμιστές, αποτυπώνονται είτε ιδεογραφικά (όταν πρόκειται για πλήθος), είτε κρύβονται πίσω από ισχυρές πανοπλίες (μαχητές που ξεχωρίζουν).

Είναι αλήθεια πως τόσο στην απόδοση των πολεμιστών, όσο και στο εξωπραγματικό σκηνικό των έργων, μπορεί να δει κανείς μια κάποια επήρεια από σύγχρονες τηλεοπτικές live-action σειρές με δραματικές επικές μάχες, όπως του "Πολέμου των Άστρων" (Και πώς θα μπορούσε άλλωστε να γίνει διαφορετικά, αφού κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει από το να είναι και παιδί της εποχής του;) Αλλά, ο Παναγιώτης εμπνέεται εξίσου και από τους φορτισμένους με ιστορική μνήμη τόπους όπου ο ίδιος έχει ταξιδέψει, είτε στην πραγματικότητα, είτε μέσα από τα πολυποίκιλα διαβάσματά του: Οι Μυκηναϊκές ακροπόλεις, η Μάνη με τους πύργους της, η Ακρόπολη της Αθήνας, ο Λευκός Πύργος, τα κάστρα των Ιωαννίνων και των Τρικάλων, αλλά και η Ρόδος, όπου είδε το φως του ήλιου, είναι γι' αυτόν σημεία αναφοράς. Αγαπά ιδιαίτερα την πόλη που ζει· και λατρεύει τη χώρα του, τον ήλιο της και το φως του πολιτισμού της!

Ωστόσο, πέρα από τις ευρηματικές συλλήψεις του, αυτό που κάνει το ζωγραφικό του έργο ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο είναι η *ιδιόζουσα εικαστική γραφή* του, κύρια χαρακτηριστικά της οποίας είναι τα εξής:

- **Η ρυθμική επανάληψη όμοιων γραμμικών ή τρισδιάστατων μοτίβων**, με τα οποία απεικονίζονται ή υποδηλώνονται *βουνά, πουλιά, δέντρα, σπίτια, χωράφια, καράβια, κύματα ή και ολόκληρα κάστρα...* Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μοτίβα είναι αυτό των θλαστών γραμμών και το "φολιδωτό", με το οποίο ο Παναγιώτης σκιάζει τις στέγες των σπιτιών αλλά και τις πλαγιές βουνών. Η ρυθμική αυτή επανάληψη, πέρα από "λαϊκό" τεχνοτροπικό στοιχείο (θαυμάζει άλλωστε τη λαϊκή ζωγραφική του Θεόφιλου και τη λαϊκότερο του Κόντογλου), αναδεικνύει τα επιμέρους στοιχεία της φύσης και προσδίδει ιδιαίτερη δύναμη στην αφήγηση...
- **Η μικρογραφική απόδοση των θεμάτων**, αποτέλεσμα αγάπης στη λεπτομέρεια και ανεξάντλητης επιμονής.
- **Η πολύ περιορισμένη παρουσία της ανθρώπινης μορφής**, σε συνδυασμό με την κυριαρχική παρουσία του τοπίου και των ερημικών καστροπολιτειών του, προκαλούν ένα απροσδιόριστο αλλά **καθελωτικό μεταφυσικό δέος...**

Στο τελευταίο αυτό, νομίζω, έγκειται η πεμπτουσία της ζωγραφικής του.

Αξίζει εδώ να παραθέσουμε ένα έξοχο κείμενο του ιστορικού Βακαλόπουλου, που έγραψε με αφορμή τη συναναστροφή του μεγάλου Φώτη Κόντογλου με τα ερημωμένα κάστρα:

"Τα κάστρα, (...) βουβοί τώρα μάρτυρες του παρελθόντος, συγκινούν πάντοτε με την άφωνη παρουσία τους όχι μόνο τους ιστορικούς, αλλά και κάθε άνθρωπο. Τι να 'ναι άραγε αυτό που μας τραβά; Μήπως η επιθυμία για γνώση, μήπως ένα αίσθημα ρομαντικό που μας γυρίζει πίσω στο παρελθόν, ή το μήνυμα της προσεχούς ερημίας, της μηδαμινότητας των ανθρωπίνων; Γεγονός πάντως είναι πως υπάρχει κάποια ανταπόκριση ανάμεσα στα μνημεία αυτά και σε μας. Ποια είναι η μυστική τους κλήση, η φωνή τους; Οι λογοτέχνες και οι καλλιτέχνες, οι πιο ευαίσθητοι δέκτες λεπτοτάτων ψυχικών κραδασμών, μας οδηγούν ίσως ασφαλέστερα και κοντύτερα στην αλήθεια".

Και πόσο μας θυμίζει η ματιά του Παναγιώτη αντίστοιχες περιγραφές του Κόντογλου, στον **"Καστρολόγο"** του: *"Ο τόπος μας είναι γεμάτος κάστρα και πύργους. Περνάς από ερημιές, από ντερβένια άγρια και βλέπεις απάνου στα βουνά και στους γκρεμνούς χτισμένα τειχιά νεροφαγωμένα που στέκονται βουβά κι αμίλητα. Κοιτάζεις τις βουβές πέτρες, τα παμπάλαια κοτρόνια που τα στοιβιάσανε άνθρωποι προ χιλιάδες χρόνια, συλλογίζεσαι τ' ανθρωπομάνι που πηγαينوερχότανε εκεί μέσα σαν τα μερμήγκια μέσα στη φωλιά τους, και την οχλοβοή που βγάζανε, και σηκώνονται οι τρίχες της κεφαλής σου, γιατί δεν ακούς τίποτα ολότελα. Βουβαμός! Σιωπή!*

Κάθεσαι σ' ένα μπετένι και ρίχνεις τη ματιά σου με τρομάρα μέσα στην άβυσσο που γκρεμνίζεται κατακέφαλα ως τις ρίζες του βουνού. Πέρα μακριά σβήνουνε οι στεριές κι οι θάλασσες, βουνά προβάλλουνε τόνα πίσ' απ' τ' άλλο, σαν να 'ρχονται κατά δώθε. Χωριά, πολιτείες, χωράφια, αμπέλια απλώνονται από κάτω, μα δεν ακούγεται τίποτα... Είναι μακριά, σ' άλλον κόσμο".

Αυτόν τον "άλλο κόσμο", ιδωμένο όμως με το μάτι της παιδικής αθωότητας, έρχεται να μας κάνει οικείο η ζωγραφική του νεαρού καλλιτέχνη. Είναι σα να 'χουμε και μεις επισκεφτεί αυτές τις καστροπολιτείες, είναι σα να 'χουμε ταξιδέψει στις θάλασσές του... Τα τελευταία, λιγοστά ακόμα, **έγχρωμα έργα** του, με τα λαμπρά τους χρώματα και την αφαιρετική τους διατύπωση, προοιωνίζουν λαμπρή τη συνέχεια!

Θανάσης Τσουκνίδας
φιλόλογος